

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Auteur

TER BESLISSING

Datum

20 mei 2025

Kenmerk

DGA-EIA / 98951566

nota
TER BESLISSING

Nota BNC fiche omnibus vereenvoudigingen
gemeenschappelijk landbouwbeleid GLB

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

Aanleiding

Op 14 mei heeft de Europese Commissie (hierna Commissie) een omnibus wijziging van de verordeningen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gepresenteerd. Met deze wijziging geeft de Commissie invulling aan de aangekondigde vereenvoudigingen voor het GLB. Deze nota informeert u via het bijgevoegde BNC-fiche over het interdepartementaal, ambtelijk voorbereide standpunt over de vereenvoudigingsvoorstellen van de Commissie. Het fiche wordt ingebracht in de definitieve interdepartementale coördinatie die moet leiden tot een kabinetsstandpunt. Op vrijdag 6 juni 2025 zal dit via de CoCo conclusies naar de MR gaan. De Kamers zullen vervolgens worden geïnformeerd over de kabinetspositie via het BNC-fiche.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de kabinetspositie in het BNC-fiche.

Kernpunten

- De vereenvoudigingsvoorstellen voor het GLB komen voort uit de Visie voor Landbouw en Voedsel die de Commissie op 19 februari jl. heeft gepresenteerd. Het voorstel geeft lidstaten onder andere ruimte om nieuwe GLB-interventies toe te voegen zonder dat de Commissie daar extra budget voor beschikbaar stelt. Het voorstel richt zich op het vereenvoudigen van wet- en regelgeving en het verminderen van bureaucratie en administratieve lasten. Dit sluit aan bij de kabinetsdoelstellingen. Nederland zal een afweging moeten maken om er wel of niet gebruik van te maken. Binnen de mogelijkheden die geboden worden, zal de inzet erop gericht zijn om te komen tot een evenwichtige

aanpak tussen vermindering van regeldruk op het boeren erf, handhaving van doelbereik en een gelijk speelveld.

- Net als de vereenvoudigingen vorig jaar hebben een aantal voorstellen betrekking op de Goede Landbouw- en Milieucondities (GLMC). Biologische boeren zullen automatisch aan een aantal GLMC-normen voldoen. Verder wordt voor GLMC 1 (behoud blijvend grasland) de mogelijkheid geboden om de maximaal toegestane daling te verruimen. Daarnaast wordt voor GLMC 2 (bescherming veengronden) de baseline aangepast zodat boeren gecompenseerd kunnen worden om te voldoen aan de voorwaarde. Dit kan als overwegend positief worden gezien, met de kanttekening dat het automatisch voldoen aan GLMC-normen voor biologische boeren op een inhoudelijk punt niet verenigbaar is met nationale regelgeving voor waterkwaliteit betreffende de bufferstroken.
- Het voorstel maakt de versterking van het instrumentarium voor risicobeheer en crisismanagement mogelijk. Oogstverliezen berekenen op perceelsniveau wordt mogelijk binnen de brede weersverzekering. Dit sluit aan bij de Nederlandse praktijk. Voor crisisbeheersing worden twee nieuwe interventies toegevoegd. Beide voorgestelde interventies hebben als doel het mitigeren van marktverstoringen. Dit is in lijn met de eerdere oproep van het kabinet.
- Voor de eco-regeling en agromilieuklimaatverbintenissen wordt het mogelijk om activiteiten te vergoeden per vee-eenheid of per bijenkorf. Deze wijziging zal geen directe impact hebben voor Nederland. Voor investeringssubsidies wordt het mogelijk om de termijn waarbinnen boeren kunnen worden ondersteund bij het voldoen aan nieuwe Unie-regelgeving te verlengen van 24 naar 36 maanden vanaf het moment dat de regelgeving van kracht wordt. Echter, voor jonge boeren zal dit gelden vanaf het moment dat zij het bedrijf overnemen. Met name de langere termijn voor jonge boeren geeft een betere kans om de benodigde modernisering door te voeren en innovaties toe te passen.
- Voor de ondersteuning van kleine landbouwbedrijven worden meer mogelijkheden geboden binnen de bestaande interventie. Momenteel maakt Nederland geen gebruik van deze interventie. In andere lidstaten kan dit een verlichting betekenen, maar vormt tegelijk een risico voor het beoogde doelbereik. Ook is het nadelig voor het gelijke speelveld in de EU, aangezien het overgrote deel van deze kleine aanvragers zich niet in Nederland bevindt.
- Om de concurrentiekracht van landbouwbedrijven te vergroten wordt voor de sectorale interventie Groenten en Fruit de bestaande mogelijkheid voor producentenorganisaties om 0,5% meer financiële ruimte te krijgen voor hun operationele programma's verruimd. Dit geeft meer mogelijkheden om gerichte activiteiten te ontplooiën en versterkt de positie van de leden in de keten. Aanvullend wordt aan de interventie voor investeringen de bedrijfsontwikkeling van kleine boerenbedrijven toegevoegd zodat de positie van deze kleinere bedrijven wordt versterkt. De Commissie stelt aanpassingen voor aan financiële instrumenten binnen de tweede pijler van het GLB. Het gaat dan om het vergroten van de ruimte voor steun, het toestaan van BTW-instrumenten en het stroomlijnen met andere fondsen.

- De Commissie stelt een aantal aanpassingen van controlevoorschriften voor zoals het uitgangspunt dat aanvragers niet vaker dan één keer per kalenderjaar worden onderworpen aan een controle ter plaatse. In principe is de lasten-vermindering, waaronder de controle-last, een positieve ontwikkeling. Kritisch punt is wel dat in beginsel de controle selectie gebaseerd moet zijn op de risico-analyse, dit zou leidend moeten zijn voor de inzet van controlemiddelen.
- Tot slot voorziet het voorstel van de Commissie in grotere flexibiliteit voor lidstaten in het beheer van hun strategische GLB-plannen. Voor het wijzigingsproces stelt de Commissie voor om vaker de eenvoudigere en snellere notificatieprocedure te hanteren.
- Er zullen uitvoeringskosten bij verbonden zijn aan het doorvoeren van vereenvoudigingsvoorstellen voor RVO. Momenteel is er geen vrije ruimte beschikbaar binnen het budget voor de uitvoeringskosten van het GLB.

Toelichting

Het BNC-fiche wordt conform de richtlijnen afgestemd binnen de BNC-commissie (dus met alle betrokken departementen op ambtelijk niveau), dit is het voorportaal van de CoCo.

Politieke context

Er is door de Europese Commissie geen impact assessment gedaan, er is ook geen Nederlands impact assessment. De wenselijkheid van een nationaal impact assessment hangt af van de keuzes die Nederland maakt om gebruik te maken van de nieuwe mogelijkheden die het voorstel biedt.

Europees krachtenveld

Voor veel lidstaten is het te vroeg om echt positie in te nemen maar waarschijnlijk zal er bredere steun zijn in de Landbouw- en Visserijraad (LVR) voor de vereenvoudigingen. Net als Nederland hebben alle lidstaten in de LVR concrete voorstellen gedaan om de uitvoering van het GLB te verbeteren.

Het voorstel kan waarschijnlijk op steun rekenen van EVP en Conservatieven in het Europees Parlement. Er klinkt echter kritiek vanuit Renew en Groenen over de impact op doelbereik. Een meerderheid voor het pakket is daarom nog geen gegeven.